

1. Балабанцев А.Г., Омеров М.М. Клинико-иммунологические особенности состояния ЛОР органов у рабочих на производстве двуокиси титана // Труды междунар. конф. «Проблемы формирования экологического мировоззрения». – Симферополь: ТЭИ, 1998. – С.21.

2. Инвестиционное сотрудничество с зарубежными странами в АР Крым за 2002-2006 гг.: Статистический сборник. – Симферополь: Головне управління статистики в Автономній Республіці Крим, 2007. – 48 с.

3. Кобечинская В.Г., Отурина И.П. Состояние здоровья населения Крыма как отражение социоэкологических проблем // Материалы X междунар. симпозиума «Нетрадиционное растениеводство. Эниология. Экология и здоровье». – Алушта, 2001. – С.916-919.

4. Отурина И.П., Кобечинская В.Г., Коробейников А.Л. Здоровье населения Крыма как экологический критерий состояния окружающей среды // Инф. листок РЦТНЭИ. – 2000. – №2. – С.21.

5. Показники статистики праці за видами економічної діяльності в Автономній Республіці Крим у 2006 році // Статистичний бюлетень за 2006 р. – Симферополь. – С.10-12.

6. Предоставление населению субсидий для возмещения оплаты жилищно-коммунальных услуг по городам и районам АР Крым в 2007 г // Экспресс-информация главного управления статистики в АРК. – Симферополь, 2007. – 22 с.

7. Информационно-географическое обеспечение планирования стратегического развития Крыма / Под. ред. Н.В.Багрова, В.А.Бокова, С.А.Карпенко. – Симферополь: ДиАйПи, 2006. – 21 с.

Получено 21.05.2008

УДК 330.101

С.Б.ТИМОФІЄВА

Харківська національна академія міського господарства

ДО ПИТАННЯ ПРО РЕГІОНАЛЬНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ І КОМУНАЛЬНИМ СЕКТОРАМИ ЕКОНОМІКИ

Розглядаються деякі проблеми регіональної економічної політики, питання регіональних аспектів управління державним і комунальним секторами економіки, формування системи управління комунальним сектором економіки.

Механізм реалізації державної регіональної економічної політики – це система конкретних економічних важелів організаційно-економічних засобів, за допомогою яких здійснюється державний вплив на просторову організацію продуктивних сил, забезпечується соціально-економічний розвиток регіонів, вдосконалюється структура їх господарського комплексу. Держава впливає на регіональний розвиток за допомогою адміністративних та економічних важелів. Вибір системи фінансово-економічних, соціальних, організаційних важелів здійснюється залежно від соціально-економічної ситуації в державі та її регіонах [1].

Основними складовими механізми державної регіональної політики України, як визначено чинними нормативними документами, виступають: відповідна законодавчо-нормативна база, бюджетно-фінансове регулювання регіонального розвитку, прогнозування і програмування, розвиток різних форм територіальної організації продуктивних сил (створення спеціальних економічних зон, міжрегіональне та прикордонне співробітництво).

Механізм регіональної політики поєднує в собі методи прямого та опосередкованого впливу на соціально-економічні процеси. За своїм характером ці методи можуть бути заохочувальні та обмежувальні, активні та пасивні. Їх комплексне поєднання дає змогу забезпечити високу результативність державного впливу на процеси, що протікають на регіональному рівні.

Основними напрямками вдосконалення механізму державної регіональної політики є :

- розроблення нової стратегії державної регіональної економічної політики, яка б дала змогу прискорити економічні перетворення в державі, забезпечити успішне функціонування суб'єктів господарювання в ринковій системі;
- визначення нових перспективних напрямів державної регіональної економічної політики, враховуючи процеси глобалізації та регіоналізації;
- формування ефективного регіонального господарського механізму з широким використанням програмо-цільових методів управління [2].

В умовах розмежування державної і комунальної власності зростає значущість низових рівнів управління. Високоцентралізована система управління, що формувалась протягом багатьох років в Україні, зумовила низку ефективності управління міським господарством. Тому сьогодні основні завдання полягають у тому, щоб удосконалити структуру органів управління, здійснити децентралізацію самої системи управління.

В основу формування комунального сектору економіки покладено комунальну власність (*communis* – спільний) власність, в якій перебувають: житловий і нежитловий фонд, що належать місцевим радам; освітні заклади, об'єкти соціального обслуговування, заклади охорони здоров'я, об'єкти фізичної культури і спорту, громадського харчування та побутового обслуговування населення ремонтно-будівельні організації, водопровідно-каналізаційне господарство, місцевий транспорт, газове господарство та інші об'єкти.

Формування системи управління комунальним сектором економіки передбачає: визначення кола підприємств, необхідних для виконання органами місцевого самоврядування своїх функцій; визначення засобів впливу територіальних громад на господарську діяльність комунальних підприємств; контроль за діяльністю керівників комунальних підприємств; урегулювання розмірів відрахувань від прибутку комунальних підприємств до місцевих бюджетів.

Органи місцевого самоврядування можуть утворювати, реорганізовувати комунальні підприємства відповідно до законодавства, затверджувати статuti створених ними підприємств. Вони регулюють ціни і тарифи на відповідну продукцію та послуги створених ними підприємств, їх взаємовідносини з бюджетом, визначають порядок використання прибутку, здійснюють контроль за використанням майна та веденням фінансово-господарської діяльності.

До економічних методів управління комунальними підприємствами входять: податкове, кредитне, субвенційне та дотаційне регулювання, формування державного замовлення, інвестування, зміна форми власності.

В Україні налічуються 16 місцевих податків та зборів, які забезпечують 2-4% доходів місцевих бюджетів, що є недостатнім для розвитку господарства території [3]. Завдяки використанню системи податкових пільг місцеві органи управління мають змогу проводити диференційовану політику стосовно різних секторів та галузей економіки. На пільгових умовах можуть надаватися кредити для діяльності об'єктів комунальної власності, на виконання міських комунальних програм. Кредитне регулювання сприяє розвитку підприємства, дає змогу міським органам управління ефективно взаємодіяти з фінансовими структурами. У цілому участь органів місцевого самоврядування в фінансово-кредитних відносинах в Україні є обмеженою. Важливо скористатися світовим досвідом, який передбачає надання органам місцевого самоврядування права створення фінансово-кредитних установ, які б сприяли діяльності органів місцевого самоврядування та вирішенню соціально-економічних проблем територій. Певний досвід участі органів місцевого самоврядування у створенні фінансових установ існує в Україні, зокрема в Києві, Сумах.

Органи місцевого самоврядування регулюють інвестиційний процес, залучають додаткові капітальні вкладення у розвиток об'єктів комунальної власності. Підприємства комунального сектору економіки виконують різні функції, значна їх частина є природними монополістами. Як правило, у приватну власність не переходять: об'єкти, які

надають гарантований мінімум послуг населенню безоплатно; об'єкти, які є загальнодоступними для різних верств населення (стадіони, бібліотеки тощо); окремі інфраструктурні об'єкти (вокзали, мости тощо); об'єкти, які надають платні послуги населенню, але можуть бути монополізовані (засоби зв'язку, мережа водо-, газо-, електропостачання тощо).

Органам місцевого самоврядування необхідно опрацьовувати необхідні заходи для підвищення ефективності функціонування об'єктів комунальної власності. З цією метою залучати приватний капітал, стимулювати розвиток приватної ініціативи, залучати іноземний досвід щодо вирішення цих проблем (використання таких форм залучення іноземного капіталу, як проведення торгів на надання тих чи інших послуг та ін.).

Управління комунальним сектором економіки повинно здійснюватися так, щоб виконувати двоєдине завдання: з одного боку, задовольняти потреби населення у певних видах послуг та забезпечувати функціонування території як єдиного організму, а з другого – сприяти зростанню ділової активності населення. Управління комунальним сектором економіки повинно ґрунтується на таких принципах: узгодження державних, регіональних і місцевих інтересів; диференційований підхід до вибору форм і методів управління; комплексно-цільовий підхід до організації системи управління; оптимізації структури органів управління.

1. Розміщення продуктивних сил України / С.І.Дорогунцов та ін. – К.: КНЕУ, 2000. – 218 с.

2. Регионы Украины: Поиск стратегии оптимального развития / Под ред. А.П.Голикова. – Харьков: Харьковский ун-т, 2000. – 284 с.

3. Симоненко В. Регіональна економіка: системний підхід // Економіка України. – 2004. – №6. – С.15-17.

Отримано 21.05.2008

УДК 330.341.1

А.А.ПИЛИПЕНКО, канд. екон. наук, І.В.ЯРОШЕНКО

Харківський національний економічний університет

КОНКУРЕНТНА СТРАТЕГІЯ Й ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ІНТЕГРОВАНОЇ СТРУКТУРИ БІЗНЕСУ

Не відкидаючи потенціал традиційних підходів до визначення особливостей ведення конкурентної боротьби, досліджена інтегративна природа виникнення конкурентних переваг суб'єктів господарювання. Визначено особливості ресурсо-компетентнісного підходу до активізації інтеграційних процесів. Запропоновано інструментарій